

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 18

Sobota, 3. marca 1934

Leto IX

Pojavljajo se na- sprotniki

K ustanovitvi socialno-demokratske
stranke

Socialno-demokratska stranka še ni ustanovljena. Izvršene so pa vse priprave za nje ustanovitev in tudi razpoloženje zanjo je po vsej državi med delavstvom in nameščenstvom izredno ugodno. Kaj pa naj nam dokazuje drugega velike manifestacije za stranko po vsej državi.

Nasprotniki delavskega gibanja so izpočetka prezirali akcijo za ustanovitev socialno-demokratske stranke. Mislili so, da so »panali« delavstvo, da se delavstvo ne zaveda več svoje vloge v družbi ter da bo topo sledilo dogodkom in razvoju. To pričakovanje pa je bilo napačno.

Danes že lahko govorimo o strumih vrstah delavstva, ki želi v svoji novi politični organizaciji zagovarjati socialne in politične pravice izkoriščanih krogov.

Ta globoka zavest je temelj, na katerem hočejo socialisti graditi svojo stranko.

Ze zadnjic smo omenjali, da nasprotujejo ustanovitvi naše stranke predvsem napredni krogi v Dravski banovini. S tem nočemo reči, da so drugi meščanskopolitični krogi naklonjeni ustanovitvi naše stranke. Ne! Poudarjamo pa to, ker se je te dni »Jutro« ostro obregnilo ob ustanovljajočo stranko. Prepričani smo tudi, da se bo ta borba nadaljevala javno in zakulisno, kar pa delavstva ne sme ne zbežati in ne ostrašiti. Za našo stranko namreč govore čisto stvarni razlogi, dočim na oni strani teh razlogov ni.

Kdor pozna »slovenski liberalizem«, ve, da se ta idejno in programatično ni nikdar močel uveljaviti in tudi kot politična sila ni prišel do veljave. Njegovo življenje je bilo vedno odvisno od konjunktore in kompromisov. Ta liberalizem ni nikdar imel posebnega svetovnega nazora, ne problema. Ze pokojni župan dr. Tavčar, ki je bil pošten možakar, je nekoč v občinskem svetu ljubljanskem proti opoziciji karakteristično označil to stališče. Rekel je: »Sedaj imamo še mi imoviti večino, zato bo tako kakor mi hočemo; kadar boste imeli vi večino, bomo morali molčati mi.«

S temi besedami, ki so bile izrečene pred leti v ljubljanskem občinskem svetu, je dovolj jasno označena vsa politika, ves duh »slovenskega liberalizma«, ki se do danes ni izpremenil. To je tudi vzrok, da se »slovenski liberalizem« ni močel nikdar razmahniti do dejanske, ne samo fiktivne politične moči. Brez programa in problemov je, zato ne more imeti bodočnosti.

Socializem in njega problemi so pa konkreten program, družabni, svetovni problem. Kakorkoli ga negira reakcija in kriči proti njemu,

vendar opazamo, da svet sam, razvoj sam sili in drvi nekam, kjer se mora uveljaviti enakopravnost članov človeške družbe.

In tu, pri tem velikem procesu, ki ga prižene do kraja — do gospodarstvo, hoče in mora sodelovati tudi delavstvo, nameščenstvo in vsi izkoriščani sloji družbe. Ne le znanstveniki in realni gospodarstveniki, ampak tudi najbolj reakcionarni elementi napovedujejo in slutijo

Razprava o državnem proračunu v Narodni skupščini

Za pol milijarde nižji od lanskega

Državni proračuni delajo vsem državam preglavice. Tudi državni proračun 1934-35 Jugoslavije ima svoje težkoče, ker gospodarstvo še vedno propada. Zaradi tega je tudi davčnih dohodkov manj.

Proračun je znižan v primeri z lanskim letom za 511,600.000 milijonov dinarjev.

Ta prihranek naj se pridobi z zmanjšanjem raznih kreditov in povišanjem nekaterih davščin.

Glede državnega uradništva pravi poročevalec,

da bo treba uradništvo še reducirati ali mu znižati prejemke.

Visoki državni uradniki, privatniki in tudi vpokojenci imajo pogostoma postranske dohodke kakor tantijeme, nagrade itd. pri raznih družbah. Vse te dohodke je po načrtu treba znižati na polovico. Glede ženskih nameščenk pravi poročevalec, da se naj njih število zniža, pri čemer se pa mora vpoštevati ne le kvalifikacija, ampak tudi socialni ali rodbin-

ski položaj. Otroci in žene premožnih ljudi, višjih državnih funkcionarjev, zlasti brez fakultetne izobrazbe, se vbodoče ne smejo sprejemati. Upoštevati je treba socialne razmere nezaposlenih.

Zlasti težavno je prosvetno vprašanje.

V ministrtvu je okoli

1700 prošenj za učiteljsko službo.

Prihranke namerava vlada dalje doseči pri upokojencih. Upokojencem, ki imajo postranske službe s primernimi dohodki, se bo pokojnina sorazmerno znižala.

Tudi trgovci zahtevajo pokojninsko zavarovanje. Zagrebški trgovski odsek trgovske in obrtne zbornice se posvetuje, kako naj se izvede zavarovanje trgovcev. Socialno zavarovanje naj bi bilo obvezno, čeprav ga drugod ne uvedejo. — Torej samo slovenski trgovski pomočniki ne marajo zavarovanja?

Avstrijski knezi in grofi v akciji

Z grozno reakcijo se v Avstriji zopet pojavljalo srednjeveški strahovi knezov in grofov. Dne 26. t. m. so imeli na Dunaju veliko zborovanje avstrijske in jecklene fronte. Predsedoval je shodu vojvoda Hohenberg (sin Franca Ferdinanda) in baron Pitner. Navzoči so bili knez Starhemberg, grof Coloredo, grof Thurn in vojaški dostojanstveniki. V svojih govorih so zahtevali, da se odpravi revolucijski prod (državlanske svobode), predvsem pa zakon proti Habsburžanom. Gospodje baroni in knezi zahtevajo krščansko pravno državo. — Tudi v Nemčiji so razglašali podobne deklaracije. Krščanska pravna država pa je seveda samo takrat, če imajo sami odločevalno oblast po načelu »voditeljev«.

Nova meščanska vojna v Avstriji?

Po zlomu pravičnega boja avstrijske socialne demokracije je avstrijska vlada prišla v težavnejši položaj, kakor je bila prej. Brez težav bi bila avstrijska republika, če bi ostala demokratska in ustavna, lahko dosegla v menarodni politiki neodvisnost in priznanje nevtralnosti, ker je bila ta zahteva simpatična. V sedanjem položaju se pa Avstrija nahaja v kaosu, v katerem se ji usiljujejo z ene strani diktatorji, z druge pa imperialisti. Fašisti so pričeli po 28. februarju s svojo akcijo. Nad 2000 kresov so zažgali ta večer v znak

izpremembo gospodarskega sistema. Krčeviti napor, da se ohrani sedanji gospodarski sistem, ki je družabno nemoč, tega procesa ne bodo preprečili, marveč so

le prehodna faza,

ki zavira naravni razvoj. Socialistično delavstvo ima torej pozitiven program, po katerem hoče izboljšati družabni red, izpremeniti

ofenzive po najvišjih hribih. Tudi z demonstracijami so pričeli, zlasti v Inomostu so metali bombe (plinske in druge) ob drznih demonstracijah. Grožnja fašistov se uresničuje in kanclerju Dollfussu, ki je zaigral ugodno priliko, bo akcija jako neprijetna.

V mednarodni politiki se mnogo razpravlja o avstrijskem problemu.

Sosednje države, zlasti Mala antanta kakor tudi Francija, se boje, da bi zavladal v srednji Evropi italijanski imperializem, Italija in vse druge države pa se odločno upirajo, da bi Avstrijo zavojevala Nemčija in s tem dobila premoč v srednji Evropi.

Velik odpor še zbuja v mednarodnem svetu tudi tendenca po restavraciji Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem.

Kakor se torej stvari v Avstriji razvijajo, se bodo notranje borbe nadaljevale. V tem primeru bodo mednarodne sile nedvomno odredile gospodarsko ali politično intervencijo, ki bo dekretirala, če se sporazumejo, avstrijsko politiko. V sedanjem položaju sili zopet v ospredje avstrijsko plemstvo in bivši c. in kr. generali. In to ne obeta nič prida.

Žal, da je avstrijski narod izigral svoje demokratske pravice ter se s tem izročil v igračo in špekulacije kapitalističnim velesilam, dočim bi bil lahko sam na podlagi široke demokracije uredil svoje notranje in zunanje politične razmere.

ga v pravičnejšega, pospešiti naravni razvoj, cilj, h kateremu nujno silijo današnje družabne razmere.

Zaradi tega ima naše gibanje, naša bodoča stranka bodočnost in velik razmah. Pozitiven program ji je podlaga, dočim politične kreacije brez programa ne morejo nikdar doseči realne politične moči.

Sovražniki našega naroda

Italijanski fašizem je tisti, ki povzroča največje zmede v Evropi in ki najbolj ogroža mirno sožitje narodov na Balkanu. Nemški fašizem ob njegovi strani pomeni najresnejšo nevarnost nove vojne. Teža dejstva se zaveda ne le delavski razred, temveč tudi demokratske stranke po vsej Evropi. Čehoslovaška vlada n. pr. zatira v kali vsak fašizem, pa naj se pojavi z nemške ali s češke strani. Pri nas lahko rečemo, da celotni srbski narod odklanja fašistovsko. Zavrača ga tudi ogromna večina slovenskega ljudstva. Prav zato bi bilo treba, da se prepreči pri nas vsaka agitacija tistih ljudi, ki kar goré od navdušenja za nemške in italijanske fašiste in ki hočejo, da bi to barbarstvo zaslužilo tudi naš narod. Prav sumljivo je to, da je gnezdo fašizma baš ob naši severni meji — v Mariboru, koder najlaže seže vpliv hitlerijanskih agitatorjev. Nemški fašizem meče ogromne vsote za razširjenje svojih celic v inozemstvu. Ni še dolgo tega, odkar je morala rumunska država energično iztrebiti gnezda fašistov, ki so začeli svojo akcijo z atentati in raznimi nasilstvi. Ni dvoma, da skušajo z denarjem tudi v naši državi najti elemente za svoje temne namene. Še nedavno se je odkril zanimiv slučaj, da je bil razkrinkan kot špijon človek, ki se je delal največjega nacionalista.

Pri nas opazamo, da se hoče fašizem poslužiti kot svojega orodja predvsem Narodne strokovne zveze, za katero agitirajo nekateri popolnoma v duhu nemškega nacionalnega socializma. Nekoč so voditelji Narodne strokovne zveze izjavljali, da zastopajo ista načela kot češki narodni socialisti. Češki narodni socialisti nastopajo skupaj s socialnimi demokrati proti vsakemu fašizmu. Pri nas se pa mnogi nekdanji narodni socialisti ogrevajo za hitlerijanstvo. Odgovorno vodstvo NSZ bi pač moralo jasno izjaviti, ali je hitlerijansko ali ne. Če ni, kako more potem dopustiti, da razni ljudje v tisku in govoru proglašajo to NSZ za torišče in ognjišče hitlerijanskega nacional-socializma pri nas?

To razčiščenje je potrebno, ker ne gre, da bi se pri nas celo pod nacionalno firmo trpel pokret, ki ogroža naše socialne in narodne interese.

Neprijetne posledice razvrednotenja denarja na Čehoslovaškem

400 milijonov izgube jugoslovanski prodajalci na Čehoslovaškem.

Čehoslovaška je znižala uradni tečaj čehoslovaške krone. Prodajalci na Čehoslovaško bodo izgubili skoraj 20% pri blagu, ki ni kupljeno pred 15. februarjem t. l. Kupovalci blaga na Čehoslovaškem pa bodo imeli dobiček. Prejšnji tečaj krone je znašal v trgovini okoli 2.20 Din, novi tečaj pa znaša 1.85 Din. Dalje je pri Narodni banki vplačanih 63 milijonov dinarjev več kakor je obracunanih. Komu pripade ta dobiček, je sporno vprašanje. Čehoslovaška je s svojo devalvacijo hotela pomnožiti kroženje novcev, da s tem poživi gospodarstvo.

Socialna vprašanja v narodni skupščini

V narodni skupščini je poslanec dr. St. Bačič obsojal razmere v tekstilni tovarni v Oroslavju. Ob tej priliki je omenjal delavske zakonodaje ter kritiziral delavske zbornice in socialno zavarovanje, češ, da so ti zavodi odgovorni za pomanjkljivo varstvo delavstva. Govornik je tudi zahteval, naj se izženo tuji delavci.

Minister socialne politike Pucelj mu je odgovarjal, da vlada skuša uveljavljati delavsko-varstvene zakone. V spornih vprašanjih se pa morejo delavci obračati na sodišče.

Minister Pucelj je dalje napovedal

zakon o minimalnih mezdah,

ki ga svobodne strokovne organizacije in delavske zbornice že dalje časa zahtevajo.

Glede tujih delavcev izjavlja minister, da je v inozemstvu zaposlenih okoli 120.000 Jugoslovancev, do čim je pri nas le 40.000 tujcev. Ukrep v zmislu interpelacije ne bi bil primeren, ker bi sledil nanj bridkejši odgovor.

Delavske zbornice in strokovne organizacije so pa mnogo storile za delavstvo. Že leta 1929 so intervenirale za ohranitev socialne zakonodaje z uspehom.

Glede izvrševanja delavskovarstvene zakonodaje so pa prvi čuvarji delavci sami. Nikdar ne smejo dopuščati, da se ti zakonj kršijo. To ni le njih pravica, marveč je njih dolžnost. Potrebno bi bilo le, da se določbe o kaznih za kršitve te zakonodaje poostre. Sedaj so določene samo globe. Podjetniki bi se bolj bali zapora. Za izvajanje delavsko varstvene zakonodaje je pa potrebna tudi izpopolnitev obrtnega nadzorstva, ki ima sedaj mnogo premalo sredstev, da bi moglo precizneje poslovati.

Löbe in Torgler. »Jutro« je ponatisnilo neki razgovor bivšega predsednika bivšega nemškega parlamenta socialdemokrata Löbeja z novinarjem, ki da mu je izjavil, da odobrava sedanje razmere v Nemčiji. Nekateri inozemski časopisi so pa priobčili neko slično izjavo Torglerja, znanega komunističnega obtoženca v procesu radi požiga parlamenta. Torgler se kljub oprostitvi pred sodiščem še vedno nahaja v zaporu.

Dimitrov, Popov in Tanev izpuščeni. V lipškem procesu zaradi požiga nemškega parlamenta oproščene Bolgare Dimitrova, Popova in Taneva je nemška vlada na ponovno intervencijo ruske vlade izpustila iz ječe. Vsi trije so z letalom odpotovali v Moskvo. Bivši komunistični poslanec Torgler ostane v zaporu in je obtožen v znanem Thälmannovem velezdajniškem procesu.

Dogodki v Avstriji — igra z ognjem

Nevarnost zase

V meščanskem in kapitalističnem časopisju so se obravnavali dogodki v Avstriji z neko sebično rezervo. Mnogo je že, ko je zapisal tuintam posamezni list, da bi bilo mogoče avstrijsko vprašanje rešiti tudi brez krvi, tembolj, ker so socialni demokrati in celo krščanski socialci v večini zahtevali parlamentarno rešitev krize, ki bi edino utegnila utrditi avstrijsko neodvisnost. Kancler dr. Dollfuss tega navsota ni poslušal in je s svojo neoprežno politiko silno povečal nevarnost političnih intrig z namero, čigar vpliv zmagaja v Avstriji.

V poštev prihajajo vplivi Musolinija, Vatikana in Hitlerja.

Kancler dr. Dollfuss je svojo politično moč indirektno silno oslabil, ker se je izneveril demokratičnim strankam ter je iskal pomoči pri fašističnemu knezu Starhembergu (hajmveru). Stranke miru, reda in socialnega progressa so izločene. Nastopajo pa hajmerovski in fašistovski elementi. Oboji so stavili ultimatum gospodu kanclerju. Kaj misli sedaj kancler v tej zagati niti njemu samemu ni znano. Gotovo pa je, da ga že danes boli glava zaradi nesmotrene politike, ki so mu jo suflirali iz Rima in Budimpešte.

Avstrijska fašistična reakcija se izživlja

Avstrijski krščanski socialci se sami razidejo

Stara avstrijska krščanskosocialna stranka se namerava sama raziti, da vstopijo nje pristaši v »domovinsko fronto«. To je nova meščanska stranka, ki bo skušala preprečiti vse druge stranke. Niso se pa še sprijaznili s knezom Starhembergom, vendar izročajo svojo usodo kanclerju in hajmveru.

Nova avstrijska ustava

bo določala 50 stanovskih, 20 deželnih in 30 državnih svetnikov. Delavci bodo v teh svetih imeli malo besede.

Kancler dr. Dollfuss in knez Starhemberg

izjavljata, da se je Habsburžanom z razlastitvijo in razdedinjenjem zgodila krivica. Z drugimi besedami: Oba bosta delovala za to, da se Habsburžanom vrne vsa posest in da pokličeta Habsburžane zopet na avstrijski prestol. Želita si pač oba lepše fevdalne čase.

Seltz in dr. Renner pred preiskovalnim sodnikom

Zaslišavanja dunajskega župana, mestnih svetnikov Danneberga in Breitnerja, kakor tudi bivšega kanclerja dr. Rennerja in drugih sodrugov in funkcionarjev delavskih ustanov, je dovedlo do tega, da jih je reakcija oddala v redni preiskovalni zapor.

K tej avstrijski situaciji pravi angleški »Times«:

»Z dogodki v Avstriji je bila nestalnost v centralni Evropi še povečana. Kakorkoli naj se pripeti v kakih deželi, ki se nahaja tako centralno kakor ta, mora vedno vplivati na sosedo, tembolj, ker se ena obeh velikih strank, hajmver, javno izreka za italijansko konstitucijo, dočim hočejo nacija (Hitlerjevi fašisti) domovino germanizirati. Dva magneta vlečeta ti politični skupini v nasprotni smeri. Kancler Dollfuss želi dobre odnose z vsemi svojimi sosedi in dati Avstriji svojo lastno obliko stanovske ustave. Precej časa bo minilo, preden bomo mogli prav presojati, kakšen vpliv so imele grozovitosti minulega tedna na Dollfussovo avtoriteto.«

Angleški člankar vidi v dogodkih v Avstriji

veliko nevarnost ne le za Avstrijo, ampak za vso Evropo.

To je objektivna sodba, ki jo naletimo malokje, dasi pa nismo naleтели nikjer na bistvene konstatacije, namreč, da je bila borba avstrijskega delavstva zakonito opravičena, ne pa ravnanje režima.

Kakor vse kaže gre zato, da se je imetje delavskih ustanov odtegnilo zaplembi. S tem v zvezi je policija zaprla še pet funkcionarjev strokovnih organizacij. Oblast, kakor je obsebi umljivo spravlja v zvezo s pripravami revolucije. V vso zadevo je zapletena delavska banka in dunajska občinska hranilnica.

Očividno je torej, da gre krščanskemu kanclerju in njegovi družbi za to, ker si ni mogla osvojiti imetja delavskih organizacij in ustanov. Dunajski župan in drugi sodrugji naj bodo kaznovani zato, ker so poskrbeli, da si usurpatorji niso mogli prisvojiti imetja delavskih organizacij.

Podkancler Fey in knez Starhemberg ponujata sedaj delavstvu roko,

ko sta nedavno še streljala nanje v borbi za ustavo, republikansko demokracijo, svoje organizacije in socialne pravice.

Fašisti hočejo goreti šele v peklu

Na Dunaju je obstojalo delavsko društvo »Flamme« (Ogenj) za vpepeljevanje mrličev. To društvo je avstrijska vlada razpustila zaradi pohujšanja. Vpepeljevanje mrličev je jako lepa in higijensko utemeljena uvedba, ipak se avstrijski režim osmeli ter razpusti društvo, ki je zgradilo že več krematorijev.

„Punktaški manevri“ v narodni skupščini

med proračunsko debato

Poslanec dr. Josip Stazič je v debati o proračunu rekel, da hrvatsko vprašanje ne obstoja več. Zato naj bi se dr. Korošec in dr. Maček izpustila iz internacije, ker punktacije niso bile njiju delo. Prav primerno bi bilo, če se to zgodi za veliko noč.

Predsednik vlade Uzunović je reagiral na opozicionalni govor. Rekel je, da poslanec nima pravice dajati izjav v imenu obeh internirancev, ker nima pooblastila za to. Deklaracije naj izdajajo sami o tem, kaj so storili in kaj ne. Njih izjave bi zaslužile pozornost. Če bodo krivci izjavili, da so deklaracije falzifikati, je sigurno, da bodo oblasti uravnale svoje postopanje po novonastalem stanju...

Opozicija je tu naletela na odpor predsednika vlade. Vendar ta odpor kaže, da je sporazum na podlagi malenkostnih formalnosti mogoč in morda ne več daleč.

Doma in po svetu

Pariški policijski prefekt in »Slovenec«. — 6. februarja je »Slovenec« z debelimi črkami zapisal: »Razrešitev Chiappea od vodstva pariške varnostne policije je silno razburila vso Francijo. Vzrok tega razburjenja je prepričanje vseh poštenih Francozov, da je bil Chiappe odstavljen zato, ker so se hoteli na ta način maščevati nam njim elementi levice, iz katerih se je rekrutiral generalni štab velegoljufa Stavijskega. Prefekt pariške policije Chiappe je namreč tisti, ki je Stavijskega in njegovo čedno družbo zasledoval že od l. 1930. Da bi itak lahkoverni »Slovenčevi« naročniki vendarle ne zadvomili v to laž, jo je »Slovenec« objavil kot posebno avtentično poročilo svojega posebnega poročevalca. O istem odstavljem prefektu, ki ga je »Slovenec« do zadnjih dni častil kot najpoštenjšega Francoza, ki da je postal nedolžna žrtev frazozonov in socialistov, pa je priobčil »Slovenec« z dne 1. marca naslednjo vest: »Danes je začela poslovati parlamentarna anketna komisija v Stavijskijevi aferi. Že pri prvem zaslišanju je prišlo do senzacionalnega odkritja. S francoske rivijere se je vrnil bivši pariški policijski prefekt Chiappe in bil pot prvi zaslišan. Pri tem zaslišanju se je ugotovilo, da je bil Chiappe intimen prijatelj Stavijskega in da sta večkrat skupaj večerjala... V navzočnosti Chiappeja je Stavijski prosil Garata, da posreduje pri oblasteh v tem smislu, da bo na Korziki izvoljen Chiappejev zet.« V uredništvu »Slovenca« bodo seveda zopet hudi, da smo jih znova postavili na laž in da smo pokazali nov primer točnosti in resničnosti »Slovenčeve-

Tone Maček:

49

Slučaj Kumberger

Hodil je med razori in se veselil krepke rasti posajenega fižola, ki je že pripravljal cvetje, zgodnji krompir je že dozoreval, po lazah v vinogradu, katerega trsje je bilo že vse s slamo privezano k kolju, je bilo tu in tam posajeno zelje in korenje, da je bil izrabljen vsak prostorček, Julka mu je tudi s ponosom pokazala svoj cvetlični vrtič, posajen z mačehami, astrami, sabeljci in klinčki. Vanj je zagrebla tudi svoje cvetlične lončke s pelagonijami, fuksijami, rožmarinom in majaronom. Par rožnih grmičev je ravnokar otresalo svoje zadnje cvetove in pripravljalo popje za nove. Marlice poleg hleva so se že vidno rdečile.

Francetu se je pri pogledu na vse to storilo milo. Šele sedaj je znal ceniti vso to preprosto podeželsko milino. Kako lepo bi bilo, če bi mogel vedno ostati tu brez vseh skrbi. Da, če bi se dalo samo od te lepote, od teh cvetlic, vonjavega zraka in krasnega razgleda živeti. A vsako leto sredi zime so izčrpana že vsa živila in tedaj se pojavijo skrbi za obstanek. Premalo je tega, da bi se mogla družina vse leto preživeti, prisiljeni smo iskati zaslužka drugod.

Solnce je ravnokar zahajalo za kozjanskimi vrhovi. Sava je v dolini slepilno odsevala v večerni zarji, kakor da teče v globoki strugi samo čisto zlato. Visoke gore so metale v dolino svoje dolge sive sence in široko dolensko ravan je zagrinjal lahek vijoličast pajčolan, ki so ga tam daleč obrobjali pozlačeni vrhovi Gorjancev. Na vrhu Kuma se je ostro odražal od jeklenomodrega neba masivni stolp svete Neže. V grmovju je kos začel drobiti svojo nežno večerno pesem. France je legel v mehko travo, prekrižal roki pod glavo in strmel v nebo, kjer so se druga za drugo začele prižigati zvezde. Ko se je znočilo, sta pa z Mihcem zlezla na skedenj in se zarila v sveže seno, ki je tako prijetno dišalo in šumelo, da sta se kmalu zazibala v prijeten sen.

V pondeljek opoldne je France spočit in okrepan zopet odšel na postajo. S seboj mu je dala mati culo posušenih črešenj. Kuhane in ohlajene so z vodo vred dobro hladilno okrepijo. Obljubiti je moral, da čimprej zopet pride; in naj si ne dela preveč stroškov radi nje, mu je zabičevala.

Na postaji ga je Janez že čakal. Bil je videti neprespan, vendar dobre volje.

»Zavškove sem že potolažil. Rekel sem, da pridem v jeseni gotovo po Meto. Če pa jim je to predolgo, pa se lahko še danes preseli k meni.

No, pa so bili vsi zadovoljni in sedaj je spet mir v hiši.

Zvečer sta bila zopet precej čemerna, ko sta morala tiste šilhtne cape vlačiti nase. Gibanje na svežem zraku, tam zunaj po deželi, ju je prevzelo s prijetno utrujenostjo. V železniškem vozu je bilo vroče ko v peči in sta izstopila vsa oznojena, vrhu tega sta pa še nazaj grede stopila na par pečirkov v Drnovškovo gostilno doli na hrastniški postaji. Tam je ravno družba mladih steklarjev s harmonikarjem praznovala običajni plavi pondeljek po plačilni nedelji. Bilo je tudi par deklet z njimi. In ne samo Janez, tudi France se je enkrat z neko zavrtel. Vendar nista ostala dolgo. Zavedala sta se, da čaka na nju zvečer naporno delo. Odšla sta precej dobre volje.

»Pa niso napačni fantje, tiste steklarje,« je ugotovil France, »čprav jih na rudniku tako slabo cenijo.«

»Tega mnenja sem tudi jaz, tembolj, ker se z njimi še prilično dobro sporazumevam, s tisto malo nemščine, ki sem se je navadil pri vojaki. Ljudi je treba razumeti in z njimi sočustvovati, pa boš lahko v njih mnogo dobrega odkril.«

Doma sta še par ur legla in zaspala. Ravno toliko, da sta vstala potem vsa zmedena in okorna. Franceta je bolela glava, čeprav je popil jedva dva kozarca.

ga« poročanja. V odgovor bodo najbrže napisali nov plameneč uvodnik o morali. Kajti nihče ne zna tako lepo pisati o morali kakor tisti, ki je nima.

Službeno pragmatiko za občinske nastavljenke je sprejel po daljši, mestoma zelo ostri in živahni razpravi banski svet na svojem zadnjem zasedanju v Ljubljani. Razprava se je v glavnem tikala vprašanja občinske avtonomije in minimalnih mezd ter napredovanje uslužbencev. Načrt pragmatike je bil nato sprejet z večino glasov. Proti so glasovali zastopniki Ljubljane in s. Golouh.

Umesten poziv. Prejeli smo: Vase vabilo, naj delavstvo shrani številke »Slovenca« z dne 13. in 14. februarja, je zelo konkreten izraz zahteve, ki se pri nas sploh zanemarija: zahteve po javnem spominu. Koliko grehov bi ne bilo mogočih v javnem življenju, če bi se javnost spominjala, če bi se vezbala v spominu. Naša meščanska žurnalistika, ki menja k vprašanjem stališče skoro dnevno, pa vezba javnost ravno k pozabljanju. V tem počenjanju je baš »Slovenec« priznati prvenstvo. Kdo se danes še spominja, da je pisal pred komaj nekaj meseci o Starhembergu, da je politik »z močno katoliško primesjo«? »Slovenec« je sam najbrže na to pozabil že naslednjega dne. Spomina, spominjanja, tega se pričimo! Potem bodo slične »primesi, marmelade« in druge omake iz »Slovenčevega« ter drugih listov kmalu nemogoča.

»Slovenec« je hotel citati citate v »Delavski Politiki«. Tej »Slovenčevi« želji je bilo ustrezno. Iz citatov so mogli čitatelji posneti, da smo imeli prav, ko smo »Slovenec« brali levite. Razvidi se pa iz tistih citatov tudi, kako se navedeni list sam tolče po zobeh. Pisava njegova je »diplomacija« prve vrste.

Vzajemnost jugoslovanskega in avstrijskega pokojninskega zavarovanja. S 1. januarjem t. l. je stopila v veljavo konvencija o vzajemnosti socialnega zavarovanja med obema državama. Dne 27. februarja in naslednjega dni so se vršila v Ljubljani pogajanja s pokojninskim zavodom v Ljubljani v svrhu ureditve tega vprašanja.

Dimitrov o požigu nemškega parlamenta. Dimitrov, ki je bil v procesu oproščen, je izjavil v Moskvi, da je mogoče, da je Van der Lubbe zažgal restavracijo v državnem zboru, drugod v palači pa so morale zanetiti požar druge osebe, za katere pa Lubbe sam ni vedel. Najet je bil najbrže, da se s tem prikrijejo pravi storilci. Oproščen obtožbe je bil 24. dec. l. leta.

»Arbeiter-Zeitung« v Brnu. Avstrijski socialistični begunci izdajajo v Brnu na Čehoslovaškem tednik »Arbeiter-Zeitung«.

Ze sedem in pol milijonov brezposelnih je v Nemčiji, odkar je nacionalni »socializem« uredil državo. Zakaj »Jutro« ne prinaša takih vesti, ki so resnično dognane in zanesljive?

DOBRE PREHRANE si ni mogoče zamisliti brez Kathreiner Kneippove sladne kave s pravim »Franckovim« pridatkom! —

Ptuj

Ptujsko delavstvo se je po daljšem odmoru društvenega delovanja v četrtek zvečer v tolikem številu odzvalo vabilu delavskega kulturnega društva »Svoboda« k predavanju o »Socialni zakonodaji«, da je bila društvena dvorana do zadnjega kotička polna. V zelo častnem številu so bile navzoče tudi sodruzičice. Predavatelj sodrug dr. Avg. Reisman iz Maribora je poldrugo uro razlagal na posameznih primerih službovanja zakone iz delavske zaščite v Jugoslaviji. Kljub temu je delavstvo ves čas z največjo pazljivostjo in ponovnim odobravanjem sledilo predavatelju. Uvodom predavanja pa so se navzoči spomnili tudi nesrečnih žrtev avstrijskega delavstva za delavske pravice ter so stoji proslavili njih spomin z vzklikom »Slava jim«. Tekom enega predavanja seveda ni bilo mogoče izčrpati niti najvažnejših določil našega delovnega prava in so zato delavci naprosili predavatelja, da bo prihodnji četrtek, dne 8. marca t. l. predavanje nadaljeval. Po predavanju pa se je vršil še sestanek podružnice »Splošne delavske zveze«, na katerem se je razmotrivalo žalostno stanje ptujškega mestnega delavstva, kateremu so bile ogromno znižane mezde, skupno letno skoro za Din 100.000.— in to še ni edini udarec. V tem oziru bo organizacija storila vse, da brani delavstvo.

Maribor

»Svoboda«, Maribor. Prihodnje predavanje se vrši v sredo, dne 7. marca ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-11. Temu objavimo pravočasno v naših listih in na lepakih.

Upokojeni prvi državni tožilec g. dr. Ivan Jančič je 28. februarja izročil posle svojem nasledniku. Na svojem področju je bil splošno priznan strokovnjak. Zadnja leta se je mnogo udeleževal v raznih karitativnih društvih, pri celi vrsti teh društev je bil celo predsednik. Zavzemal je pa tudi zelo važne funkcije v organizacijah, ki posegajo jako aktivno v javno življenje.

Pevski zbor pekovskih pomočnikov je polagal v nedeljo na svojem občnem zboru račune o svojem delovanju v preteklem letu. Občni zbor je bil dobro obiskan, še bolj zadovoljivo pa je bilo poročilo društvenih funkcionarjev. Tem poročilom je sledila živahna debata o raznih vprašanih notranjega društvenega delovanja, ki je rešila vse zadeve končno soglasno in nedvomno v korist še lepšega razvoja našega vzornega delavskega pevskega zbora. Peki so dosigli pod vodstvom novega vodje Cibica preteklo leto krasen napredek. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen večinoma stari odbor z dosedanjim predsednikom, s. Bratušo. Določeni so bili tudi že delovni program za bodoče leto. H koncu zborovanja pa so člani zapeli dve lepi pesmi, ki sta bili najlepši dokaz marljivega delovanja in napredka zbora. Tudi ta zbor pa je končal še s tem, da se je prigrasilo zopet par novih naročnikov »Delavske Politike«.

Sedanji okoliš davčne uprave v Mariboru se je razdelil tako, da posluje za mesto Maribor posebna davčna uprava, ki nosi naziv »Davčna uprava za mesto Maribor«, za ostali del okoliša pa posluje druga davčna uprava, ki ima naziv »Davčna uprava Maribor-okolica«. Obe davčni upravi sta začeli poslovati s 1. marcem 1934.

Celje

Zanimivo predavanje o fašizmu bo imel v soboto, 3. t. m. v Delavski zbornici priljubljeni predavatelj s. Teply. Vrši se ob 8. uri zvečer. Pridite vsi.

Podružnica Delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda« bo imela v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob 3. uri popoldne občni zbor. Svobodaši pridite vsi in točno!

Kranj

Potek občnega zbora podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije. V nedeljo, dne 18. februarja se je vršil občni zbor podružnice Splošne delavske zveze ob množičnem udeležbi članstva. Predsedoval je s. Krč, ki je podal tudi poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu. Iz poročila smo posneli, da je podružnica napredovala in da zaznamuje celo vrsto lepih uspehov. Najbolj se je izkazalo organizirano delavstvo in agitacija pri volitvah v Delavsko zbornico. Uspeh ni izostal. Kranjski rezultat je razveselil vse zavedno delavstvo. Podrobneje poročilo o agitacijskem delu in notranjih zadevah organizacije je podal s. Horvat, nakar je s. Podgornik referiral o finančnem poslovanju podružnice. Podružnica je imela lansko leto skoro 17.000 Din dohodkov in okoli 5000 Din izdatkov, centrala pa je prejela od podružnice 10.000 Din. Brezposelne podpore je izplačala podružnica malo manj kakor 1000 Din, za tisk pa okoli 2500 Din. Lastnega premoženja izkazuje podružnica že okoli 2000 Din. S. Sever je podal poročilo nadzorstva in predlagal, da se da odboru odvezo, kar je bilo tudi soglasno sprejeto. Pri volitvah novega odbora je bil v celoti izvoljen stari odbor, v katerem se nahajajo ti-le sodruzi in sodruzičice: Predsednik Kerč Franc, nam. Pristov Franc; tajnik Sever Oton, nam. Horvat Alojz; blagajnik Podgornik Ludvik, nam. Bizovičar Jože; odborniki pa so Baiželj Pavel, Valentin Ferjan, Stare Franc, Ozimič Milka, Jeraj Anica, Brezar Janez, Štrekelj Slavko in Pravst Anton. V nadzorstvu so: Vrečko Franc, Poličar Peter in Vehovec Jakob. Občni zbor je obravnaval še razne predloge radi bodočega dela podružnice, nakar je predsednik zaključil zborovanje s pozivom na članstvo, da gre v tem letu vztrajno na delo.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Naborni obvezniki roj. letnikov 1907—1914, ki stanujejo v Mariboru, nso pa v Maribor pristojni, vendar želijo udeležiti se nabora v Mariboru, se pozivajo, da se zglase v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, desno, soba šte. 4 med uradnim časom, najkasneje do 8. marca. S seboj je vzeti krstni list, domovinski list ali potrdilo o začasnih nesposobnosti ter 5 in 20 Din kolek za prošnjo, da se od pristojnih vojnih okrogov pribavi dovoljenje.

Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru sklicuje svoj

9. REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob 15. uri v dvorani hotela »Orel« (III. nadstr., vhod Slovenska ul.) s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo društvenega vodstva. 3. Volitev novega društvenega odbora. 4. Slučajnosti. — Službe prosti člani se prosijo, da se občnega zbora z družinskimi člani polnoštevilno in točno udeležijo. — Odbor.

Mariborsko gledališče. Sobota, 3. marca ob 20. uri »Gospodična«. Globoko znižane cene od 15 Din navzdol. Zadnjič. — Nedelja, 4. marca ob 15. uri »Okence«. Globoko znižane cene od 15 Din navzdol. Zadnjič. — Ob 20. uri »Štambulska roža«. Znižane cene. — Premijera »Natalije«, učinkovite drame ruskega klasika Turgenjeva, bo ob začetku prihodnjega tedna. »Gospodična«, izborna in svojevrstno Devalovo komedijo uprizore v soboto 3. t. m. poslednjič v sezoni. Veljajo globoko znižane cene od 15.— navzdol. — »Štambulska roža«, Fallovo uspešno opereto, ki splošno ugaja, ponove v nedeljo, 4. t. m. zvečer. — Kot naslednjo otroško premijero pripravljajo Golevo zabavno pravljico igro v štirih slikah »Jurček«. — Gledališki abonenti se obveščajo, da bodo dobili predstavo »Vijoličice z Montmartra«, čim bo dobila gđc. Družovičeva zopet dopust. Ta teden pa je započela v Zagrebu.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Jesenice

Zadeva odpovedi kolektivne pogodbe

Resolucija, ki jo je sprejel javni shod, dne 5. t. m. po predhodni proučitvi in odobritvi Saveznega sveta ter članskega sestanka SMRJ in so jo takoj naslednji dan izročili ravnateljstvu KID zastopniki vseh treh tukajšnjih strokovnih organizacij, na direkciji še vedno ni našla nobenega odmeva.

Resolucija tolmači najpreje stališče delavstva do odpovedi, dalje naglašja, da vidi delavstvo v tej odpovedi nekakšno izzivnanje, zatrjuje pa hkrati, da se ne bo dalo delavstvo zavesti na nikaka stranpota, kakor morda kdo želi, da bi imela potem oblast priliko za kako intervencijo. Zahteva dalje čimprejšnjo razjasnitev nepogodbenege stanja ter končno naglašja dobro voljo delavstva, da se zadeva mirno konča, opozarja pa hkrati, da delavstvo od svojih že itak močno okrnjenih pridobitev ne more ničesar več dati.

Članstvo SMRJ je že dvakrat razpravljalo na svojih sestankih o tej resoluciji in odgovoru, ki noče priti. Tako tudi na zadnjem sestanku dne 20. febr., kjer je z ogorčenjem vzelo na znanje poročilo, da tovarna z odgovorom še vedno zavlačuje. Izvolilo je takoj pet-člansko deputacijo, ki je pod vodstvom glavnega zaupnika odšla na direkcijo vprašati, kaj je z odgovorom. Sprejel jih je vratar, ter povedal, da g. teh. ravn. Dostal ne utegne in da je treba pol ure počakati. Deputacija je odgovorila, da nima namena čakati in je jedva pregovorila zbrano delavstvo, da ni kot en mož šlo po odgovor. Po tej izjavi je bila deputacija šele sprejeta in je v navzočnosti g. gen. ravn. Noota po polurnem razgovoru dobila zagotovilo, da bo dalo ravnateljstvo do 3. marca t. l. pismeno svoje predloge. Zbrano delavstvo je poročilo deputacije z nejevoljo vzelo na znanje in le organizacijski disciplini se je zahvaliti, da delavstvo ni odšlo na cesto in javno pokazalo, da zaupniki vrše samo njegovo voljo, da ga ne hujskajo, pač pa da ga dražijo tisti, ki bi morali z njim razgovarjati, pa nočejo. Če zaupniki ne bodo našli razumevanja pri vodstvu, tedaj bo vodstvo pač imelo opravka z vsemi delavci, ki pa niso kakšna neodgovorna banda, pač pa organizirana masa, ki dobro ve, kaj hoče.

Grofica Monte Christo je naziv filmski opereti, ki jo bo predvajal kino Radivo v petek, soboto in nedeljo 2.—4. t. m. ob 8. uri zvečer, v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne. V glavnih vlogah Brigita Helm in Willy Forster.

Guštanj

Ogromna udeležba pri zabavnem večeru, kakršne v tukajšnjem Sokolskem domu še ni bilo. Dne 4. februarja je uprizoril diletantski odsek podr. »Svoboda« in podružnica SMRJ v Sokolskem domu ob 3. uri po-

polodne burko v treh dejanjih »Zdravnikov strežnika«, po igri pa veselico s plesom ter srečolovom. Že pol ure pred pričetkom je začelo občinstvo od blizu in daleč polniti dvorano. In že pred napovedano uro je bila dvorana tako nabito polna, da so morali novodošli oditi, ker ni bilo niti stojišča več prostega. Ta veličastna udeležba je bila za naše delavsko kulturno društvo pravi triumf. Niti klevete, niti protigatigacija nekih nacionalnih frazerjev niso mogle preprečiti te manifestacije. Številno zastopani so bili vsi sloji, kakor delavci, kmeti, obrtniki in uradniki. Naša kulturna zveza lahko smatra to kot znak zaupanja. Nismo osamljeni, tudi okolica živi in čuti z nami. To je dalo zvezi novih upov in sil za dosego boljše bodočnosti! Zelo razveseljivo za nas delavce je bilo to, da so se te prireditve udeležili tudi uradniki, kateri so se nas doslej pogrebniki izogibali. Zato smo te z veseljem sprejeli v svojo sredo, ker zavedamo se, da spadamo skupaj, saj vsi služimo istega gospodarja in smo vsi enako izkoriščani. Sramota je res, da jugoslovansko delavstvo in uradništvo poleg domačih izkoriščajo še inozemske kapitalisti. Z nič manjšim veseljem smo sprejeli kmete in obrtnike, ker tudi ti v enaki meri čutijo z nami krivico in krizo. Zato spadajo v naše vrste in jim kličemo: Dobrodošli! Upamo, da so se vsi počutili med nami kot prijatelji. Zato ni bilo videti nobenega temnega obraza, vse je bilo veselo in razigrano, da že dolgo ne tako. Pred pričetkom igre je s. Juh razložil cel program prireditve ter je v izbranih besedah pozdravil navzoče. Žel je silen aplavz. Nato se je pričela igra, ki je bila zelo dobro podana. Izvala je veliko smeha. Med odmori je igrala godba delavcev in uradnikov, ki je žela obilo priznanja. Takoj po igri se je pričel srečolov. Bil je res pravcati lov, ker so se za srečke kar pulili. Čez dobre pol ure je bilo vseh dvatisoč srečk prodanih, a šlo bi jih še enkrat toliko. Tudi ta srečolov ozir. dobitki so pričali, kaj zmore ljudska volja. Zato se tem potom vsem, ki so zbirali in ki so darovali dobitke, najpristronejšje zahvaljujemo. Obenem pa pozivamo delavstvo, da kupuje izdelke le tistih obrtnikov, ki so tudi dali svoje izdelke za dobitke za srečolov. Veselica s plesom je trajala pozno v noč. Nekateri izmed plavlj je veselo razpoloženje preveč v oči bodlo, zato so skušali zanetiti prepir, a se jim ni posrečilo, ker so naši redarji vsakega, ki na opomin ni miroval, takoj postavili na hladno. Tako je minila naša prireditev nad vse veselo in častno. Da se plavi radi tega razburjajo in jeze, že razumemo.

Fašizem proti Društvu narodov

Za diktaturo fašizma nad razdvojeno Evropo

Veliki fašistični svet italijanski je po referatu Mussolinija sklenil, da Italija izstopi iz Društva narodov, če se v najkrajšem času ne reformirajo pravila, funkcije in cilji Društva narodov.

Ta sklep utegne imeti dalekosežne posledice za vso Evropo.

Spominjajmo se na poslednja vojna leta! S te in z one strani so obdale tedaj vlade delovnim narodom, da je ta vojna zadnja. Iz te vojne mora iziti mednarodni red, ki bo v bodoče onemogočal vsakršno vojno. Na oni strani je obljubil Wilson ustanovitev »Društva narodov«. S te strani pa je zahteval Czernin »novó ureditev sveta«. Rezultat teh obljub je bilo Društvo narodov.

Tri fašistične države so, ki so pognale Društvo narodov v težko krizo.

Predvsem je ena japonska fašistično-militaristična vlada. Ta je izstopila iz Društva narodov, ker je Društvo narodov ugovarjalo roparskemu pohodu Japonske v Mandžurijo. Pozneje je izstopila iz Društva narodov nacionalno-fašistična nemška vlada. Sedaj pa preti tudi Italija z izstopom. Ker Rusija in Amerika nikdar nista pripadali Društvu narodov, bi ostali, če izstopi Italija, le dve velesili, to je Francija in Anglija. Od sedmih velesil bi ostali v Društvu narodov samo še dve. S tem, to je jasno, bi bilo Društvo narodov razbito.

Kakšno reformo Društva narodov zahteva Italija?

Nedvomno

Italija ne želi demokracije Društva narodov in njega ustanov,

kakor je to zahtevala socialistična delavska internacionala. Mussolini se v svetovni politiki prav tako malo bori za demokracijo, kakor v svoji deželi. Italija zahteva nekaj drugega: ono, kar je hotela doseči že ob snovanju pakta štirih velesil. Zahteva namreč, da se uprava Društva narodov prenese na korporacijo, v kateri bodo zastopane samo velesile, in ne, kakor v Društvu narodov, tudi male

in srednje države. Italija zahteva obnem obnovo onega stanja, ki je bilo že v predvojni dobi:

»obnovo evropskega koncerta«

tedanjih petih velesil, ki so same odločevale o usodi Evrope. Ona očitno želi tudi, da se odpravijo ali oslabe sklepi Društva narodov, ki vse države obvezujejo na solidarno akcijo proti državi, ki bi kršila pogodbe in ogrožala mir.

Zakaj zahteva Italija tak direktorij velesil, ki bi brez malih in srednjih držav lahko sam sklepal? Francija nastopa v Društvu narodov s svojimi zaveznicami: Belgijo, Poljsko, Čehoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo. V direktoriju velesil pa bi bila Francija osamljena.

Reforma, ki jo želi Italija, hoče izolirati Francijo

na ta način, da izključi njene zaveznice iz bodočega evropskega sveta. Zakaj zahteva Italija oslabitev sklepov, ki obvezujejo države na solidarno akcijo proti vsakomur, ki bi kršil pogodbe in ogrožal mir? Zato, ker je v Verzajlu zmagala Francija in ima tudi največ koristi od pogodb. Sklep dokazuje nedvomno globok prepad med Italijo in Francijo.

Zakaj je Italija napravila prav sedaj ta izpad? Dokler je bila Nemčija v Društvu narodov, je mogla Italija izkoristiti zase nesoglasje med Francijo in Nemčijo. Po izstopu Nemčije pa je Italija izgubila to možnost. S tem je bila Italija oslabiljena napram Franciji v okrilju Društva narodov. Na drugi strani so pa po izstopu Nemčije iz Društva narodov nastala med Francijo in Anglijo nesoglasja o nadaljnjih korakih v vprašanju razorožitve. Italija, ki ima malo možnosti za akcijo, dokler sta složni Francija in Anglija, komaj čaka, da bi nastal med Francijo in Anglijo konflikt. Zato Italija smatra, da je ta trenutek ugoden za zahtevo po reformi Društva narodov, ki bi olajšala povratek Nemčije v Društvo narodov, izolirala Francijo od njenih zaveznic ter s tem okrepila italijanski položaj v mejah Evrope.

Italija išče za te namere povsod zaveznike. Zlasti njen izpad proti Franciji približuje Mussolinijevi Italiji Hitlerjevo Nemčijo. Italija se je že na zadnji konferenci za razorožitev protivila francoskemu načrtu, da se konferenca za razorožitev nadaljuje brez Nemčije ter s tem napravila veliko uslugo Hitlerjevi politiki. Italija pa izkazuje Hitlerju še drugo uslugo s tem, ker hoče ostati v Društvu narodov le, če se Društvo narodov reformira in s tem oslabi položaj Francije v Evropi. Na drugi strani je pa Italija iskala za svoje načrte podpore v sovjetski Rusiji. Povabilo Litvinova, da obišče Rim, je imelo očitno namen, da Italija ponudi Rusiji eno mesto v bodočem svetu velesil ter s tem pridobi Rusijo za reformo Društva narodov. Ta Mussolinijeva namera, kakor je opazati, pa ni uspela.

Ali more sicer Italija doseči svoj cilj?

Pravila Društva narodov se morejo izpremeniti le s glasnim sklepom.

Pristanka za izpremembo, ki ga zahteva Italija, ne bo mogoče dobiti od Francije in nje zaveznic. Ali Italija morda kljub temu hoče izstopiti iz Društva narodov in ga razbiti?

Bodi že kakorkoli pristransko in nesposobno to Društvo narodov, ki so ga vodile

pa je vendar treba umeti, da bi njega razbitje imelo najnevarnejše posledice. Tistega dne, ko bi bilo razglašeno Društvo narodov, bi se povečalo nezaupanje med narodi in intrige med državami ter oboroževanje države proti državi. Od tistega dne bi bil tudi mir v Evropi v nevarnosti.

Tako je sklep velikega fašističnega sveta povzročil v razvoju polno nevarnosti. Izšel je iz nesporazumevanja med Francijo in Italijo. Sklep pa bo nasprotstvo še izredno poostрил.

Po »R. N.«, Beograd.

Razno

Slovenski upodablajoči umetniki so nedavno izročili banu Dravske banovine spomenico, v kateri zahtevajo, naj bi se postavka v banovinskem proračunu, ki predvideva 40.000 Din za odkup umetniških del, zvišala na 100.000 Din. V spomenici se navaja, da preživljajo slovenski umetniki veliko socialno krizo. Od 100 umetnikov jih ima komaj 30 kako skromno službo kot učitelji, dnevniki, grafiki ali ilustratorji posameznih listov. Niti eden ne zasluži preko Din 2000 mesečno. Ostalih 70 se pa preživlja s priložnostno prodajo svojih del, kar pa ne donša posamezniku niti 6000 Din letno. Umetniki zahtevajo, da bi se vse javne nabave umetniških del vršile pod kontrolo organizacije upodablajočih umetnikov. Verjamemo, da umetnikom ni na rožcah postlano in da rabijo predvsem gnotne podpore. Te jim zaenkrat naše obubožano delavstvo ne more nuditi, radi jim bomo pa nudili moralno podporo, v kolikor bi jim mogli s tem koristiti. Želeli bi le, da bi umetniki ne ostali vedno tako ekskluzivni, da bi se pridružili malo bolj ljudstvu in posebej še delavstvu. Le umetnost, ki izvira iz ljudstva, bo našla v njem odziva. Naj pa ne zanemarjajo tudi samopomoči. Pisec teh vrstic bi si rad olepšal svojo sobo s kako originalno sliko, a je ne more naenkrat plačati. Organizirali naj bi odprodajo na obroke. Tega načina odprodaje se poslužujejo tudi nemški in francoski umetniki. Bolje bi bilo to kot nič.

Koliko je svet leta 1933 izdal za oboroževanje? Protiboljševski general Denikin je imel te dni v Parizu predavanje o možnosti nove vojne. Za najkritičnejše leto smatra on v tem pogledu leto 1935. Odkar so Judje zapustili Egipt, to je za 3582 let, je bilo samo 232 mirnih let, v katerih ni bilo nikjer

Svila, platno
sukno i. t. d.

se dobi poceni v

Trpinovem bazarju
Maribor, Vetrinjska ulica

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“
r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruga.

vojne. V lanskem letu so vse države, od katerih so znane proračunske postavke, izdale za vzdrževanje vojaštva in oboroževanje skupno sto milijard francoskih frankov. Kako vrtoglava vsota. Pa se čudimo zakaj je kriza.

Mussolini in Japonci so si v laseh. Duce je zadnji čas objavil več člankov, v katerih opozarja beli svet pred rumeno japonsko nevarnostjo. Japonci se radi tega zelo razburjajo in zahtevajo zadoščenja.

Indija namerava izstopiti iz Društva narodov? V indijskem parlamentu je staval centrumaški poslanec predlog, da Indija izstopi iz Društva narodov. Predlog bo zagovarjala velika večina opozicijskih poslancev. Predlog ima namen demonstracije proti Angliji.

Priprave na vojno ali na mir? V singapurski luki se je pričela dne 23. t. m. imperialna pomorska konferenca, ki ukrepa o akcijah v kitajsko-japonskih vodah. Anglija se boji japonske ekspanzije, zato se pripravlja. — Gibljejo se pa tudi v Zedinjenih državah. Tam nameravajo zgraditi 120 novih vojnih ladij za 616.250.000 dolarjev (okoli 1 milijarde dinarjev). — Tako delovanje državnih oblasti izziva, povzroča oboroževanje, ne pa razorožitev.

Češka kmetijska stranka za Rusijo. Nedejsko glasilo češke vladne agrarne (kmečke) stranke »Venkov« je objavilo senzacionalen članek o politični situaciji, v katerem pravi, da je treba čimprej priznati Rusijo in skleniti tudi trgovske pogodbe z Rusijo. Glasilo najmočnejše stranke, ki ji pripada tudi ministrski predsednik Malypetr, povdarja, da ima CSR velik interes na tem, da bi izvažala svoje industrijske izdelke v Rusijo in s tem znižala nezaposlost. Kot protiutež za češki izvoz bi baje lahko uvažali važne produkte za češko poljedelstvo iz Rusije kot n. pr. Thomasovo moko i. t. d., kar potrebuje češko poljedelstvo in kar kartelirani producenti v Nemčiji in Franciji čehom drago prodajajo. K sodelovanju CSR s Sovjetsko Rusijo mora pripomoči vlada z energičnim činom. — Zdi se, da je priprava ožjega sodelovanja z Rusijo bila tudi eden izmed razlogov, zakaj so šli dr. Kramarovi narodni demokrati nedavno iz vlade v Pragi. Gornji članek je baje oficijelno mnenje vlade, ker so ga razširili tudi po radiju.

Anglija dobavlja Avstriji premož. Med Anglijo in Avstrijo je sklenjena pogodba, po kateri bo dobivala premož za svoje železnice iz Anglije preko Trsta. Avstrija bo izvažala v Anglijo les. Ali ni v srednji Evropi primernejša premož?

Med Anglijo in Rusijo bo podpisana v kratkem nova trgovska pogodba na pet let.

Gospodarski položaj Japonske ni zdrav. Dopisnik »New York Times« je imel s Stalinom razgovor o političnem položaju. Stalin je izjavil: »Sovjetska Rusija bi bila priprav-

ljena podpirati Društvo narodov v slučaju, če bi se ono resno zoperstavilo vsaki vojni in podpiralo mirovne težnje. Največja nevarnost grozi zaenkrat od militaristične akcije Japoncev in mi ne moremo drugega, kakor da se pripravljamo, da bi se mogli postaviti čelo ob čelo z njimi. Japonci bi bili zelo nespametni, če bi nas napadli. Njihov gospodarski položaj ni posebno zdrav in njihove najbolj ranljive točke so Koreja, Mandžurija in Kina.« Nadalje je Stalin izjavil, da je razvoj sovjetske trgovine z inozemstvom odvisen od povolnih kreditnih aranžmanov in je dodal, da Sovjetska Rusija danes ni v nobenem oziru več odvisna od nemške industrije kakor še pred par leti.

Za deset milijonov funtov šterlingov zlata nakopljejo vsako leto v ruskih zlatih rudnikih. Sovjetska vlada je izdelala nov načrt, po katerem hoče proizvodnjo zlata podvojiti, da bi na ta način lažje zadoščala plačilnim obvenostim v inozemstvu.

Ruska industrija se je osamosvojila, tako je izjavil na XVII. kongresu stranke sovjetski komisar za težko industrijo, Ordžonikidze. Ona že danes lahko pokriva vse svoje potrebe iz lastnih tovarn, vendar to ne pomeni, je dejal komisar, da se hoče popolnoma emancipirati od inozemstva, temveč hoče sodelovati na povzdigi mednarodnega gospodarstva kot enak z enakimi.

Prvi svetovni kongres raziskovalcev stratosfere se bo vršil v kratkem v Moskvi in se ga bo udeležilo približno 120 oseb, ki se bavijo s to novo panogo znanosti. Predsedoval bo kongresu najbrž belgijski profesor Piccard, ki se je prvi dvignil s svojim balonom v stratosfero.

Angleški prestolonaslednik se bavi s letenjem in vezenjem. Na neki dobroteljni licitaciji v Londonu je bil za visoko ceno predan lep šal, ki ga je lastnoročno spletel waleški princ, ki se izredno rad bavi z ženskim ročnim deli. Tudi več drugih članov angleške visoke aristokracije se odlikuje s to spretnostjo.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledališče.

»Traviata«. Verdijeva muzika je lepa in v Ljubljani smo jo po prestledku nekaj let sedaj zopet čuli. »Traviata« je zgrajena na podlagi libreta »Dama s kamelijami« od Dumasa mlajšega. Dirigent Stritof je »Traviata« predelal, vendar muzikalno v glavnem ni ničesar spremenil, razen, da je vsled prenovljenega libreta črtal nekaj orkestralnih uvodov in koloraturo, v kolikor je bila le brezizrazno briljiranje z glasovno tehniko. Ta nova uprizoritev je bila v opernem gledališču lep dogodek in je bila kvaliteta podajanja nad povprečnostjo. Režiral je Bratko Kreft.

Znižujemo cene damskih plaščev

prej 490.—, 590.—, 690.— 790.— 890.—
sedaj 450.—, 490.—, 590.—, 690.—, 750.—

Še ni prepozno!

Zima še traja, izkoristite priliko, dolgo se boste veselili tako ugodnega nakupa!

Prepričajte se o starih cenah na tovarniških etiketah!

TIVAR-OBLEKE

**STARŠI!
OTROCI!**

ŠOLSKA TRGOVINA
LJUDSKE TISKARNE
MARIBOR/SLOMŠKOV TRG 6 SE
RAZPRODAJA
VSE DOBITE ZA NAJMANJ
25% CENEJE NEGO DOSLEJ

REPRIČAJTE SE SAMI!

NE ZAMUDITE TE UGODNE PRILIKE!